UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI

FACULTATEA DE ŞTIINŢE POLITICE

ŞCOALA DOCTORALĂ DE ŞTIINŢE POLITICE

REZUMAT

TEZĂ DE DOCTORAT

FUNCŢIA EPISTEMOLOGICĂ A METAFORELOR LUI ZYGMUNT BAUMAN ÎN ANALIZA SOCIO-POLITICĂ A GLOBALIZĂRII

Conducător Ştiinţific: Prof. Dr. Georgeta Ghebrea

Doctorand: Ion Cosmovici

BUCUREŞTI

2016

Prezentare generală

Am descoperit opera lui Zygmunt Bauman studiind postmodernismul la lucrarea de licenţă, iar apoi prin Bauman am descoperit domeniul metaforelor ca instrument epistemologic în ştiinţele sociale. Acest domeniu al metaforei ca instrument ştiinţific apare în a doua jumătate a secolului XX printr-o progresivă conştientizare a importanţei mecanismelor cognitive conţinute în funcţionarea metaforei, şi devine intens cercetat odată cu difuzarea descoperirilor lui George Lakoff despre metafora conceptuală. Totuşi, odată cu Bauman dar şi cu alţi autori contemporani, metafora devine mai mult decât o temă de filozofie a ştiinţei: ea apare ca un răspuns metodologic concret la o nevoie actuală de a cartografia conceptual contemporaneitatea socială şi politică.

Într-adevăr, după dezbaterea despre postmodernitate a anilor 90, un număr de autori din zona teoriei sociale şi politice sunt de acord că o parte din elementele care au apărut în această dezbatere rămân actuale şi constitutive ale evoluţiei globalizării şi ale efectelor ei sociale şi politice. Ulrich Beck, Zygmunt Bauman, Anthony Giddens, John Urry, Richard Sennett, printre alţii văd în reflexivitate, individualizare, descentralizare, fragilizarea statului naţiune, impactul fenomenelor transnaționale asupra identităţii a spiritului cetăţenesc o împlinire concretă a problemelor dezbătute teoretic şi oarecum filosofic în anii 90 de autorii postmoderni. Provocarea însă este acum găsirea conceptelor potrivite pentru analiza şi integrarea acestor metamorfoze, cât şi modalitatea de a imagina care va fi destinaţia acestei schimbări care pe moment se prezintă ca o criză socială şi politică şi ca o schimbare civilizaţională. Modernitatea târzie, modernitatea radicală, a doua modernitate, modernitatea reflexivă sunt doar unii din termenii avansaţi, iar în această dezbatere care priveşte numirea schimbării prin care trec atât indivizii cât şi grupurile şi instituţiile Bauman propune conceptul său umbrelă de modernitate lichidă dar şi un număr foarte important de lucrări publicate mai ales după anul 2000. Aceste lucrări conţin un tip de analiză cu caracter metaforic care începe să fie studiată nu doar în conţinutul pe care îl oferă, ci şi ca o nouă metoda de a face stiinţă. Metaforele lui Bauman se dovedesc a fi totodată un răspuns teoretic şi un instrument epistemologic, şi în direcţia acestei duble preocupări pentru noi abordări teoretice ale globalizării şi totodată pentru inventarea de noi metode de studiere a fenomenului social şi politic contemporan este construită această lucrare.

Lucrarea începe prin a trece în revistă potenţialul ştiinţific al metaforei aşa cum apare el în anii 60-90 dar şi zona de imaginaţie sociologică din cercetarea calitativă în ştiinţele

sociale şi politice, după care prezintă sintetic opera lui Bauman dar şi problematica conceptuală a globalizării, mergând în partea aplicativă spre analiza metaforelor lui Bauman din lucrările lui despre globalizare şi izolarea a ce este specific acestor metafore. Dezbaterile teoretice despre imaginaţie devin aici concrete, iar teza mea este, în zona de contribuţie personală din final, o parte dintr-un efort mai larg de aplecare asupra acestei opere care, cu peste 60 de lucrări publicate în peste cinci decenii, are meritul de a da o formă concretă imaginaţiei şi creativităţii în analiza socio-politică contemporană. Într-adevăr, descoperirea mea este aceea că opera metaforică a lui Bauman se prezintă ca un parte dintr–un proces original de „revrăjire a ştiinţei", un efort post-postmodern de reîncapsulare teoretică, alături de zona raţională-cognitivistă, a unor elemente lăsate în urmă de sociologia clasică şi care acum cu globalizarea devin tot mai presante şi mai prezente – emoţia, senzitivitatea, suferinţa umană şi o listă de sentimente, în special de frică, anxietate, însingurare şi apatie politică. Un alt merit al lui Bauman în acest context de criză socială şi politică este modul în care face un tablou al inhibiţiei politice şi sociale care afectează indivizii în epoca globalizării, iar perspectiva de viitor este aceea că metaforele sunt o şansă nu doar de a numi corect problemele actuale ale indivizilor în cadrul mai larg al istoriei lor comune - ceea ce era îndemnul lui Charles Wright Mills – ci, poate, şi o şansă de a numi apoi şi soluţiile de viitor pentru această criză. Hermeneutica sociologică pe care o propune Bauman ca metodă de lucru apare astfel ca o întâlnire între cunoaşterea ştiinţifică şi simţul comun, în care de această dată cunoaşterea ştiinţifică nu mai caută să se apere şi să se distanţeze de simţul comun, ci caută din contra să intervină mai direct pentru a ajuta actorii sociali să refacă solidaritatea şi încrederea într-o comunitate politică şi într-un viitor politic comun.

Metaforele se prezintă deci ca un răspuns complex la toate aceste probleme şi provocări, (având limitările lor de asemenea semnalate), iar lucrarea mea îşi propune să construiască acest tablou al funcţiei şi importanţei metaforelor lui Bauman, după anul 2000, din perspectiva unei analize de teorie socială şi politică.

Metodologie

Întrebarea mea de cercetare priveşte locul, funcţia şi importanţa metaforelor lui Bauman în cadrul studiilor calitative despre globalizare, în general, şi al autorilor care construiesc metafore ale globalizării sociale şi politice în particular.

Pentru a studia metaforele globalizării, vor fi patru nivele posibile de abordare a globalizării. Mai întâi, schimbări la nivel structural: instituţii, stat-naţiune, etc. Apoi, apariţia unor procese noi: deteritorializare, delocalizare, mobilitate, excludere, control, supraveghere, etc. În fine, mutaţii identitare: modul în care identităţile indivizilor se schimbă şi cer o nouă recunoaştere. Iar toate cele trei nivele vor conduce la un al patrulea nivel, analiza sau diagnoza apatiei şi in-diferenţierii participării politice.

Pentru cazul specific al lui Bauman, am ales opt lucrări ale lui Bauman din perioada de după anul 2000, iar în aceste lucrări am urmărit metaforele pe trei nivele de analiză: ca instrument de cercetare academică, ca instrument de analiză a globalizării politice, şi ca instrument util pentru misiunea pe care sociologul Bauman şi-a asumat-o.

În fine, teza mea are patru nivele de argumentare.

Mai întâi o teză mai generală, anume aceea că putem localiza prin lucrările lui Bauman un „al treilea val” al descoperirii metaforei ştiinţifice în trecerea de la secolul XX la secolul XXI.

O a doua teză mai specifică şi unde contribuţia mea este mai importantă integrează modul în care Bauman foloseşte metafore prin modelul „metaforei capsulă”. Susţin că modul în care Bauman produce un text care se prezintă ca un « comentariu metaforizant», poate fi explicat integral şi diferit de explicaţiile deja existente construind un model al “metaforei capsulă”. Pe de o parte modelul metaforei capsulă afirmă că metafora lui Bauman are rolul de a încapsula într-un sistem unitar sensul (vechi, depăşit sau diluat) pe care îl are conceptul la care face referinţă metafora, într-o simbioză organică cu noul subsistem de relaţii şi sensuri pe care metafora le generează prin introducerea ei în textul ştiinţific. Iar partea a doua a tezei este aceea că tipul de „metafore capsulă” pe care Bauman le produce este interesant prin capacitatea lor de captare a unor dimensiuni emoţionale, psihologice şi senzitive ale experienţei umane. Metafora reîncapsulează sensuri pe care conceptele abstracte nu le captează atât de bine sau chiar deloc.

Apoi, o a treia teză legată de perspectiva globală a rolului metaforelor în opera lui Bauman. În completarea conceptului de „interpret” al lui Bauman, avansez propunerea de a privi parcursul intelectual şi metodologic al lui Bauman ca rolul unui „gamemaster” din jocurile video de strategie, un tip de mediator. Bauman păstrează în opera sa o legătură permanentă cu conceptele clasice ale sociologiei, filosofiei, ştiinţei politice, dar totodată

inovând şi adaptând o parte din aceste concepte, tocmai din rolul de mediator şi intermediar pe care şi-l asumă prin întreaga sa operă.

În fine, o a patra teză care deschide spre alte cercetări priveşte toate argumentele şi descoperirile lui Bauman ce au o legătură fundamentală cu ştiinţa politică prin interesul său permanent în a descoperi cauzele actualei inhibiţii şi incapacităţi în privinţa acţiunii şi mobilizării politice clasice, în contextul globalizării. Voi arăta că contribuţia originală a lui Bauman este luciditatea şi modul aprofundat în care surprinde cauzele acestei stări de inhibiţie.

Structura lucrării

Lucrarea este împărţită într-o primă parte introductivă cu două capitole, şi o a doua parte aplicativă cu trei capitole.

Primul capitol (METAFORA CA INOVAŢIE CONCEPTUALĂ ÎN EPISTEMOLOGIA ŞTIINȚELOR SOCIALE SI POLITICE) delimitează aria tematică a lucrării, problematica metaforei în ştiinţă şi decuparea obiectului meu de cercetare în ştiinţele sociale şi în ştiinţele politice, prezintă originea cercetării, motivaţia personală, tezele pe care le susţin şi perspectiva teoretică generală utilizată. Capitol prezintă literatura ştiinţifică despre metaforă relevantă pentru analiza ulterioară a metaforelor din sociologia politică a lui Zygmunt Bauman. Cadrul general al analizelor despre metafore în analiza socială şi politică este legătura mai largă a ştiinţelor sociale cu creativitatea ştiinţifică, dar şi cu literatura şi cu imaginaţia artistică. În studiile de sociologie calitativă şi comprehensivă, sunt numeroşi autorii care prezintă importanţa imaginaţiei şi a creativităţii în cercetare. Dar pentru a situa integral problema metaforei, trebuie revenit mai întâi la regăsirea locului metaforei în ştiinţă, în partea a doua a secolului XX, apoi locul ei în ştiinţele sociale, respectiv în sociologie, în ştiinţele politice. Prezentarea urmează o ordine cronologică care este şi una graduală a apariţiei concepţiilor despre metaforă, iar selecţia autorilor a fost făcută pentru explicaţia ulterioară a metaforelor lui Bauman, şi nu din punct de vedere a teoriei literare.

Al doilea capitol (ZYGMUNT BAUMAN, DE LA COMUNISM LA MODERNITATEA LICHIDĂ) prezentă sintetic viaţa, opera şi problematica generală a operei lui Bauman, pe cele trei momente distincte ale evoluţiei sale intelectuale: trecerea de la marxismul iniţial la trilogia modernităţii, perioada postmodernă, în fine epoca globalizării

şi a modernităţii lichide. Insist asupra trecerii de la postmodernitate la “modernitatea lichidă”, asupra modului în care Bauman asumă această trecere şi mai ales asupra tabloului pe care îl face privind efectele sociale şi politice globalizării.

Partea a doua debutează cu un capitol (PROBLEMATICA GLOBALIZĂRII SOCIALE ŞI POLITICE SI IMPACTUL METAFORELOR) despre problematica politică a globalizării şi modul în care cercetarea globalizării cere noi soluţii metodologice. Capitolul face o cartografie conceptuală a globalizării la nivel supra-naţional şi trans-naţional şi a perspectivei adoptate în această lucrare; apoi prezintă trei autori fundamentali, Ulrich Beck, Anthony Giddens şi John Urry; prezintă metamorfozele identităţilor politice în contextul globalizării şi globalizarea ca apariţie a unor procese de participare politică alternativă, cu întrebarea fundamentală a locului în care a migrat politicul în acest context. Ultimele subcapitole vor evidenţia modul în care noile realităţi şi procese cer constituirea unor noi instrumente cognitive şi problematica acestei constituiri în lucrările unor autori contemporani din zona globalizării politice.

Lucrarea avansează apoi cu un capitol de analiză a metaforelor lui Bauman din cele opt cărţi alese spre cercetare (ANALIZA METAFORELOR GLOBALIZARII ÎN OPERA LUI ZYGMUNT BAUMAN). Metaforele lui Bauman sunt o adevărată reţea conceptuală ce redă o sinteză a gândirii autorului mai bine decât alte metode. Modul în care globalizarea influenţează relaţiile sociale şi politica contemporană nu se poate explica ca o listă raţională de efecte nelegate între ele, iar pe de altă parte opera lui Bauman e prea vastă pentru a putea fi rezumată sintetic. Tocmai metaforele pot scoate în evidenţă mai uşor, mai dianamic şi mai clar sistemul conceptual din spatele cărţilor şi articolelor lui Bauman. Pentru această cercetare, am împărţit metaforele în patru mari categorii: cele ale modernității lichide, (metafore fundamentale), cele ale controlului, cele ale excluderii, în fine cele ale metamorfozei dar şi degradării politicului.

În fine, în ultimul capitol (ZYGMUNT BAUMAN ŞI METAFORIZAREA CA STRATEGIE DE CERCETARE IN ANALIZA SOCIO-POLITICĂ GLOBALIZĂRII) discut şi interpretez importanţa şi sensul acestor metafore, şi răspund la cele patru teze anunţate în Introducere**.**

Contribuţie personală, originalitate şi importanţă

Mai întâi, la nivel general, dacă găsirea unor concepte noi se face în mod clasic după modelul Top-Down sau Down-Top, altfel spus o logică fie inductivă, fie deductivă, logica metaforelor-concept este una integrativă şi circulară. Metaforele presupun în acelaşi timp o nouă descoperire directă a realităţii studiate şi o integrare a tot ceea ce tocmai s-a descoperit, iar acest demers simultan de avansare în cunoaştere, conţinut în tensiunea creatoare a metaforei, este un instrument foarte util când vorbim de necunoscutul pe care îl reprezintă pentru cunoaşterea ştiinţifică globalizarea socială şi politică. Observăm că, sub aparenta futilitate (caracter artistic şi non-ştiinţific) sau simplitate (termen familiar şi non-abstract) a metaforei se ascunde de fapt un mecanism cognitiv nu doar extrem de complex, dar şi deosebit de potrivit pentru impasul în care se găsesc ştiinţele sociale în faţa unei realităţi în parte necunoscute, complexe şi în schimbare, cum este globalizarea.

Apoi, modelul pe care îl propun de „metaforă capsulă" explică în mod original conţinutul dar şi modul de organizare al argumentelor din textele lui Bauman. Modelul meu explică faptul că textele lui Bauman, percepute ca derutante sau repetitive pe alocuri, conţin o ordine internă condusă nu de o logică raţionalizantă ci de o logică a emoţiilor şi a senzitivităţii. Modelul totodată aduce o perspectivă originală legată de funcţionarea metaforei la Bauman, nu prin prisma esteticii sau a artei, ci datorată potenţialului de semnificaţie a anumitor termeni non-abstracţi. Demontrez că la Bauman creativitatea metaforelor nu este una de tip artistic, nici una de explicare-ilustrare reuşită a unui concept, ci una ci integrativă: o creativitate ce constă în integrarea şi captarea originală a conţinutului realităţii studiate.

Poate cea mai importantă consecinţă a modelului propus de mine este integrarea şi explicarea modului în care funcţionează discursul ştiinţific al lui Bauman. Metaforele organizează discursul ştiinţific în jurul emoţiilor şi al conţinutul psihologic-senzitiv. Altfel spus ea generează un discurs care are a o logică internă diferită de un discurs organizat raţional. Totuşi, chiar dacă nu este o ordine generată printr-o argumentare piramidală, este totuşi o ordine, una diferită, cea condusă de emoţie şi senzitivitate.

Prin urmare, pasaje care sunt identificate ca referinţe literare sau pasaje eseistice sunt de fapt parte dintr-un tip de discurs care apare la Bauman, şi care rămâne ştiinţific. Anume un

discurs organizat generat de emoţii, ne-structurat logic în jurul unui termen vechi pentru care metafora este noul înveliş conceptual.

Un alt aspect al metaforelor lui Bauman. aceşti termeni folosiţi de Baumn nu sunt metafore în sens aristotelic (o simplă substituţie de termeni) şi nici în sensul lui Ricœur (care consideră că, din respect pentru creativitatea metaforei, folosirea unei metafore trebuie să fie diferită de folosirea literară a acelui cuvânt). Simplitatea metaforelor lui Baman precizează faptul că creativitatea termenilor folosiţi de el nu este, de fapt, o creativitate metaforică, ci una care foloseşte calităţile metaforei pentru a produce creativitate la nivelul gândirii ştiinţifice. O creativitate în slujba realităţii studiate, nu a limbajului. Altfel spus, Bauman preia nişte calităţi pe care le posedă procesul metaforic pentru a institui un tip de analiză adaptată contextului unei schimbări socio-politice majore cum este cea a globalizării.

De fapt metafora lui Bauman nu este folosită în sens strict ca o metaforă. Este de fapt mecanismul de “seeing as”, a vedea ca şi cum”[1], inclus în metaforă, care este folosit ca mod de a lăsa în urmă reducţionismul unor termeni de tip abstract şi a deschide noi căi de analiză a realităţii în întreaga ei complexitate.

Rezumând, există o teză clasică a importanţei creativităţii şi imaginaţiei în cercetarea din ştiinţele umane, care apare de exemplu la Mills. Ea continuă chiar şi la Bauman, care vede metaforele sale prin prisma acestei dezabateri « science vs art », la fel ca la Robert Nisbet. Totuşi, analizând nu doar metaforele în sine ci textul metaforic şi comentariul metaforic, arăt că noutatea metaforelor lui Bauman nu este una artistică, ci stă în puterea de captare a unor concepte care tocmai că nu sunt elevate şi nu sunt metafore în sensul unui « ecart », tocmai că sunt simple, dar specific lor e că fuzioneaza cu textul şi argumentele pe care le generează. Dacă există o teorie a metaforei generative a lui Schon, în sensul ca metafora generază acţiune, în cazul lui Bauman, metafora generează cunoaştere şi coalizează în jurul ei argumente şi afirmaţii care nu ar fi fost reunite altfel şi în forma în care metafora le reuneşte.

Arăt apoi că Bauman nu face doar o operă care este vulgarizatoare pentru a face accesibilă cunoaşterea ştiinţifică cititorului nefamiliarizat. El se adresează şi sociologilor şi practicienilor de ştiinţe sociale, adunând în lucrările sale « starea updatată » a observaţiilor sale de sociolog. Opera lui funcţionează deci ca un intermediar între sociologia de tip

[1] Paul RICŒUR, Paul, *La Métaphore vive*, Seuil, Paris, p. 10.

academic şi experienţele indivizilor nefamiliarizaţi, în care practicienii ştiinţelor sociale găsesc un material prelucrat şi ordonat de Bauman în funcţie de evoluţia concepţiei sale despre zona interdisciplinară psiho-socio-politică în care se situează.

Aplecarea spre simţul comun şi dialogul cu experienţa reală a oamenilor din viaţa de zi cu zi nu este pentru Bauman decât o metodă de lucru, una care nu alterează acţiunea şi gândirea lui de sociolog. Iar acest lucru se poate datora acestui rol de „game-master" care îl situează la intersecţia dintre realitatea socială (jocul social) şi cunoaşterea ştiinţifică, şi reuşeşte pe măsură ce jocul – în cazul nostru efectele globalizării – se schimbă foarte rapid, să păstreze scenariul de bază al jocului, referința la sociologia clasică şi permanenta updatare a ştiinţelor, fără să decadă la statutul de eseu.

În fine, legat de inhibiţia politică pe care o studiază, mai întâi, deşi Bauman suprinde mai bine decât mulţi autori cauzele acestei inhibiţii, din perspectiva sa interdisciplinară psiho-socio-politică, nu găseşte direct soluţia pentru a remedia acest impas. Totuşi, analiza întregii sale metodologii metaforice arată că Bauman a început un foarte interesat şantier de „revrăjire a ştiinţei" (preluând termenul lui Marcel Gauchet şi Michel Maffesoli) şi indică modul în care acest şantier poate fi extins metodologic conceptelor de bază din ştiinţa politică.

Lucrarea mea este importantă pentru că aduce o contribuţie la evoluţia metodologiei calitative în ştiinţele socio-umane şi la afirmarea importanţei imaginaţiei sociologice şi a creativităţii în acest domeniu, în perioada contemporană. Fără a fi o lucrare exclusiv de metodologie, ea este un studiu de caz de aplicare a imaginației sociologice într-o operă vastă şi importantă, şi mai ales foarte actuală, cea a lui Zygmunt Bauman.

Apoi, lucrarea mea analizează contribuţia lui Zygmunt Bauman în contextul sociologiei politice a globalizării şi al contemporaneităţii politice. Dincolo de teme deja studiate de alţi autori privind globalizarea politică, cum ar fi fragilizarea statului-naţiune, apariţia elementelor transnaţionale sau apariţia elitelor cosmopolite, există anumite teme asupra cărora Bauman insistă mai mult decât alţii sau o face cu o perspectivă originală, tocmai temele pe care le voi studia din perspectiva metaforelor: dezangajarea ca nouă tehnică de dominare ; efectele politice şi sociale ale deteritorializării economiei şi organizaţiilor; condiţia celor săraci şi defavorizaţi într-o societate de consum; trecerea de la controlul social pe bază de represiune la unul pe bază de seducţie; pierderea sensului acţiunii politice şi a sensului comunităţii; inhibarea politică si dezinteresul pentru solidaritatea socială şi politică;

investigarea condiţiilor în care indivizii pot regăsi responsabilitatea morală a alegerilor lor; căutarea echilibrul între securitate şi constrângere; efectele insecurităţii şi anxietăţii generalizate,

În fine, modelul construit de mine în partea de cercetare permite o integrare originală a metaforelor dar şi a operei metaforice integrale a lui Bauman, într-o metodologie atentă la asumarea mai completă a experienţei umane studiate. El duce mai departe stadiul cunoaşterii şi analizei prezenţei metaforei în ştiinţele sociale, pentru că propune o perspectivă nouă privind metafora atât faţă de paradigma clasică (Mills) cât şi cea contemporană (Jacobsen, sau chiar şi Bauman). Perspectiva mea nu este cea a creativităţii metaforei ca instrument artistic, ci a beneficiilor mecanismelor cognitive conţinute în funcţionarea metaforei, odată introduse în contextul studiului globalizării.

Precizări finale

Precizez că această teză nu este o monografie despre Bauman. Lucrarea a devenit pe parcursul cercetării în bună măsură una de epistemologie, investigând în curentul recent de regăsire a locului metaforei în ştiinţele sociale zona mai puţin cercetată a « metaforelor - concept ştiinţific ». Altfel spus, nu am analizat metafora conceptuală în sensul lui George Lakoff, ci un domeniu mai restrâns al metaforei – metafora concept academic. Prin urmare lucrarea de faţă nu construieşte o listă exhaustivă şi nici o analiză literară a metaforelor lui Bauman. Sunt investigate doar o parte din metaforele lui Bauman, anume cele legate de analiza politică a globalizării, iar pasajele reţinute au scopul de descrie şi explicita cât mai clar cu putinţă modul în care se produce metaforizarea ca strategie de cercetare academică şi conceptualizare în opera lui Bauman.

Apoi, lucrarea este în mod necesar interdisciplinară. Am focusat zona de analiză la domeniul analizei social-politice, unde se încadrează cel mai uşor Bauman pentru a putea fi analizat ca un creator de „metaforă concept”. Dar o astfel de analiză a rolului metaforei în creativitatea ştiinţifică presupune în mod necesar apelul la diferite domenii de studiu, de la teorii de literatură la studii de creativitate şi filosofia ştiinţei. Lucrarea mea vizează mai degrabă să explice cum apar şi ce rol au metaforele în cadrul sociologiei lui Bauman, mai mult decât să urmărească transversal o temă anume. Astfel, dacă poate exista o impresie de

eclectism la nivelul referinţelor, sper ca ea să fie echilibrată de organizarea argumentării în slujba subiectului ales.

În fine, există ce ar reprezenta mai puţin o obiecţie şi mai mult o observaţie importantă, anume faptul că nu oricare din termenii consideraţi în lucrare ca „metaforici" sunt metafore în sensul strict din punct de vedere literar. Uneori sunt analogii, alteori adjective, alteori pur şi simplu cuvinte non-abstracte. Integrarea în studiile de epistemologie a metaforei preia într-adevăr şi analogiile, dar şi folosirile unor termeni non-abstracţi. Mă refer de exemplu la formula lui Emile Benveniste („orice trecere de la literal la figurat"), apoi la semantica cognitivă pentru care metafora este definită ca "*a înţelege un domeniu conceptual în termenii unui alt domeniu conceptual*"[2] şi în special mă refer la decuparea lui Sabine Maasen din care voi reţine pentru această lucrare definiţia metaforei în ştiinţă ca "*all those ideas, models, concepts, or theories that have been transposed from their original discipline on to another, or from the science to non-scientific subsystems or everyday discourses and vice versa*"[3].

[2] Zoltán KOVECSES, *Metaphor: A practical introduction,* Oxford University Press, New York, 2002, p. 4.

[3] Sabine MAASEN, Weingart, Peter, *Metaphors and the Dynamics of Knowledge*, Routledge, N. Y., 2000, p. 20.

Cuprinsul lucrării

PARTEA I..... **Error! Bookmark not defined.**

I. INTRODUCERE ..... **Error! Bookmark not defined.**

A. Originea şi motivaţia personală a cercetării..... **Error! Bookmark not defined.**

B. METAFORA CA INOVAȚIE CONCEPTUALĂ ÎN EPISTEMOLOGIA ȘTIINȚELOR SOCIALE SI POLITICE ..... **Error! Bookmark not defined.**

1. Redescoperirea metaforei în secolul XX ..... **Error! Bookmark not defined.**
2. Metafora ca inovaţie ştiinţifică ..... **Error! Bookmark not defined.**
3. Importanţa metaforei în ştiinţele sociale..... **Error! Bookmark not defined.**
4. Metaforă şi imaginaţie în sociologie..... **Error! Bookmark not defined.**
5. Imaginaţia metaforică în ştiinţa politică ..... **Error! Bookmark not defined.**
6. Către o nouă "imaginative social science" în sociologia globalizării**Error! Bookmark not defined.**

C. Metodologia cercetării ..... **Error! Bookmark not defined.**

II. ZYGMUNT BAUMAN, DE LA COMUNISM LA MODERNITATEA LICHIDĂ **Error! Bookmark not defined.**

1. Zygmunt Bauman: scurtă prezentare ..... **Error! Bookmark not defined.**
2. O operă marcată de exil şi diversitate culturală..... **Error! Bookmark not defined.**
3. De la marxism la trilogia modernităţii..... **Error! Bookmark not defined.**
4. Perioada „postmodernă" ..... **Error! Bookmark not defined.**
5. Globalizarea şi modernitatea lichidă..... **Error! Bookmark not defined.**
6. Receptarea lui Zygmunt Bauman..... **Error! Bookmark not defined.**

III. PROBLEMATICA GLOBALIZĂRII POLITICE SI IMPACTUL METAFORELOR **Error! Bookmark not defined.**

1. Cartografie generală a globalizării socio-politice..... **Error! Bookmark not defined.**
2. Ulrich Beck şi "societatea mondială de risc" ca "metamorfoză a lumii" .....**Error! Bookmark not defined.**
3. Anthony Giddens: modernitatea reflexivă şi realismul utopic**Error! Bookmark not defined.**
4. Fenomene de participare politică alternativă..... **Error! Bookmark not defined.**
5. Metamorfoze ale imaginaţiei globale şi noile identităţi socio-politice**Error! Bookmark not defined.**

6 Problematica funcţiei metaforelor în analiza politică a globalizării**Error! Bookmark not defined.**

7. John Urry şi impactul metaforelor în sociologia globalizării**Error! Bookmark not defined.**

8. Metaforă şi identitate post-naţională în Uniunea Europeană**Error! Bookmark not defined.**

9. Metafore ale ordinii şi dezordinii politice globale..... **Error! Bookmark not defined.**

IV. ANALIZA METAFORELOR GLOBALIZARII ÎN OPERA LUI ZYGMUNT BAUMAN..... **Error! Bookmark not defined.**

1. De la « identităţile nomade » la « modernitatea lichidă »**Error! Bookmark not defined.**

2. Metafore ale controlului şi ale supravegherii globale..... **Error! Bookmark not defined.**

3. Metafore ale excluderii sociale şi politice ..... **Error! Bookmark not defined.**

4. Metafore ale degradării şi metamorfozei politicului în contextul globalizării .....**Error! Bookmark not defined.**

5. Specificitatea metaforelor lui Bauman..... **Error! Bookmark not defined.**

V. ZYGMUNT BAUMAN ŞI METAFORIZAREA CA STRATEGIE DE CERCETARE IN ANALIZA SOCIO-POLITICĂ GLOBALIZĂRII..... **Error! Bookmark not defined.**

1. Metaforizarea ca strategie de cercetare asumată de Bauman**Error! Bookmark not defined.**

2. Receptarea tehnicii metaforice a lui Bauman ..... **Error! Bookmark not defined.**

3. Modelul “metaforei capsulă” ..... **Error! Bookmark not defined.**

a. Conţinutul emoţional şi senzitiv al metaforei lui Bauman**Error! Bookmark not defined.**

b. Instituţionalizarea emoţiilor şi psihologizarea ştiinţei .. **Error! Bookmark not defined.**

c. Fuziunea metaforă-concept la nivelul textului..... **Error! Bookmark not defined.**

d. Modelul „metaforei capsulă” şi discuţia modelului..... **Error! Bookmark not defined.**

4. Perspectiva globală a demersului metaforic al lui Bauman**Error! Bookmark not defined.**

a. Demersul ştiinţific baumanian, eseul de hermeneutică sociologică**Error! Bookmark not defined.**

b. Statutul intelectualului în epoca « interpreţilor»..... **Error! Bookmark not defined.**

c. Metaforele globalizării şi metamorfoza lumii..... **Error! Bookmark not defined.**

d. Imaginarul cinetic-arhitectural al sociologiei globalizării**Error! Bookmark not defined.**

e. Metafora « gamemaster » - ului ..... **Error! Bookmark not defined.**

5. Impasul acţiunii politice în contextul globalizării şi şantierul de „revrăjire a ştiinţei” început de Bauman..... **Error! Bookmark not defined.**

a. Cauzele dispariţiei binelui comun în epoca globalizării**Error! Bookmark not defined.**

b. Identificarea unei metodologii ..... **Error! Bookmark not defined.**

c. Un model de Agora contemporană ..... **Error! Bookmark not defined.**

CONCLUZII ..... **Error! Bookmark not defined.**

1. Locul şi rolul cercetării mele ..... **Error! Bookmark not defined.**

1. Metaforele ca instrument epistemologic în analiza globalizării**Error! Bookmark not defined.**

2. Bauman şi metaforizarea în ştiinţă..... **Error! Bookmark not defined.**

3. Piste de cercetare viitoare ..... **Error! Bookmark not defined.**